

Ὁ κ. Χ. Δαραλέξης, ψυχὴ ποιητικῶς λεπτὴ, μᾶς ἔδωκε τὴν «*Ἰόννη*». Δράμα τρίπρακτον, ποῦ ἐπαίχθη εἰς τὸ Βαριετὲ μὲ σκηνικὴν ἐπιμέλειαν, ἀλλ' ὄχι καὶ μὲ τεχνικὴν ὑπόκρισιν τῶν ἠθοποιῶν — τῆς κ. Κυβέλης ἑξόν.

Ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἔργου εἶναι ὠραία καὶ δεκτικὴ δραματικῆς ἀναπτύξεως, πρόσφορος διὰ κοινωνικὴν σκέψιν καὶ ἀνθεκτικὴ εἰς λυρικὴν ἔξαρσιν. Ἡ Ἰόννη ὄρφανὴ ἀπὸ μητέρα, κόρη τοῦ ἄλλοτε πλουσίου Ἀταλάνη, πτωχοῦ τώρα διευθυντοῦ ἀτμοπλοΐας εἰς τὴν Ἄνδρον, δὲν γνωρίζει τὴν πτωχείαν τοῦ πατρὸς της. Εἶναι εὐαίσθητος καὶ εὐγενικὴ. Ὁ Φίλιππος, μόνος ἀπόγονος μεγάλης οἰκογενείας, ἄπορος σχεδὸν καὶ

αὐτὸς, εἶναι φίλος τοῦ Ἀταλάνη καὶ τῆς κόρης του, μὲ τὴν ὁποῖαν θερμὴ ἀμοιβαία ἀγάπη τὸν σενέδεσε.

Αὐτὸς μὲ ὅ,τι τοῦ ἀπέμεινεν ἀπὸ τὴν παρουσίαν του ἔκτισεν εἰς τὸν κῆπον τοῦ Ἀταλάνη μίαν «*Αἴθουσαν Ἰών*», διότι ἀγαπᾷ μέχρι μονομανίας τοὺς μενεξέδες, καὶ τὴν μονομανίαν του τὴν μετέδωκεν εἰς τὴν Ἰόννην. Κάποιοι πλούσιοι ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν ζητεῖ διὰ σύζυγον τὴν Ἰόννην. Προτείνει τότε αὐτὴ εἰς τὸν Φίλιππον νὰ τὴν νυμφευθῇ, ἀλλὰ συγκρατῶν τὴν ἀγάπην του ὁ Φίλιππος, ἀρνεῖται μὴ στέργων νὰ τὴν κάμῃ δυστυχῆ καὶ ἀποκαλύπτει εἰς τὴν κόρην τὴν πτωχείαν τοῦ πατρὸς της καὶ τὴν ἰδικὴν του. Τὴν σπρώχνει μάλιστα νὰ δεχθῇ τὴν πρότασιν τοῦ πλουσίου ξένου. Ἀποχωρισμὸς τραγικὸς ἐπακολουθεῖ, ποῦ διὰ νὰ τὸν συσκοτίσῃ μέσα εἰς τὴν ψυχὴν του ὁ Φίλιππος, μάταια θέλει νὰ διασκεδάσῃ μὲ κάποιες Βιεννέζες ἀρτίστες — πῶς ἔτυχαν εἰς τὴν Ἄνδρον; — καὶ μετὰ δύο ἔτη σύζυγος καὶ μητέρα πλέον ἢ Ἰόννη ξανάρχεται εἰς τὸ νησί. Ὁ Φίλιππος τὴν ἀγαπᾷ πάντα, ἀλλ' αὐτῆς ἢ δροσερὰ ψυχὴ ἔχει βγῆ ἀπὸ τὰς φλόγας τοῦ τραγικοῦ σπαραγμοῦ σχεδὸν ἀπανθρακωμένη. Δὲν ἀγαπᾷ πλέον ἢ Ἰόννη κανένα· οὔτε τὸν Φίλιππον, οὔτε κἀν τὸ παιδί της. Καὶ ὅταν αὐτὸς βεβαιώνεται διὰ τὴν καταστροφὴν, ποῦ ὁ ἴδιος ἐδημιούργησε, σκοτώνεται, χωρὶς οὔτε καὶ ἀπὸ τὸν θάνατόν του νὰ συγκινηθῇ παθητικὰ ἢ Ἰόννη. «*Τώρα, λέγει, κανεὶς μας πειὰ δὲν μπορεῖ ν' ἀγαπᾷ τὸν ἄλλον. Τώρα καὶ οἱ δύο εἴμεθα πεθαμένοι*». Ἡ σύγκρουσις αὐτῆ τῆς εὐγενικῆς ιδεολογίας πρὸς τὴν σκαιὰν πραγματικότητά — ἢ ἀντίθεσις τοῦ αἰσθηματος καὶ τῆς ἀνάγκης — τόσον γενικὴ καὶ ὀλονὲν τραχυτέρα ὅσο γίνονται δυσκολώτεροι αἱ συνθήκαι τῆς ζωῆς — εἶναι θέμα εὐτυχὲς καὶ δὲν ἐσυμβολίσθη ἀδέξια ἀπὸ τὸν κ. Δαραλέξην. Καὶ ἡ κρίσις ὅτι ὁ πρακτικισμὸς φέρνει τὴν καταστροφὴν, ψυχικὴν ἢ σωματικὴν, κάθε αἰσθαντικῆς ὑπάρξεως, ὅταν θελήσῃ αὐτὴ νὰ τοῦ ὑποταχθῇ καὶ νὰ τὸν ἐφαρμόσῃ, εἶναι κρίσις ὀρθὴ καὶ βγαλμένη ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν τῆς ζωῆς. Τὰ παραστροφάματα, οἱ ἀποτυχημένοι προορισμοί, ἢ ἀντικοινωνικὴ ἀσυνέπεια, ἢ ἀσυμπλήρωτος ἐργασία τόσον καὶ τόσον εὐγενεστέρων ἀνθρώπων ἔτσι συμβαίνουν. Καὶ ὁ συγγραφεὺς μὲ κάποιαν ἀπλήν, ῥομαντικὴν ὁμως, δραματικὴν πλοκὴν ἐπαρουσίασε προσιτὰ εἰς τὴν κοινὴν ἀντίληψιν ὄχι ὁμως γενικὰ καὶ σπαρταριστὰ σύμβολα. Μολαταῦτα θὰ ἐφθάνεν ἔστω καὶ ἔτσι νὰ ἐμψυχώσῃ μὲ δραματικὴν δόνησιν τὸ ἔργον του, ἂν κάποια ἰδιαιτέρη τῆς ψυχῆς κλίσις εἰς ῥομαντικὴν παραστατικότητά καὶ κάποια ἐπιμονή του εἰς συνηχητικότητάς δὲν ἐκυριόρχουν τόσον, ὥστε νὰ ἐλαττώσουν αἰσθητὰ τὴν εὐρωστον ἐντύπωσιν, ποῦ ἠμποροῦσε νὰ ὑπάρξῃ ἀπὸ τὸ ἔργον. Ἡ ὑπερβολὴ ἀφθονίας μενεξέδων, οἱ θρόνοι διὰ νὰ ἀνεβασθῇ εἰς αὐτοὺς ἢ ἀγαπημένη γυναῖκα καὶ ἕως ἐκεῖ νὰ ὑψωθῇ τῆς ἀγάπης τὸ θυμιάμα, αἱ ἀδόκητοι ἐμφανίσεις ἀρτιστῶν εἰς τὴν Ἄνδρον χάριν τῆς τραγικῆς εἰρωνείας, τόση λεκτικὴ χρῆσις τῶν ἰων καὶ ἀμεθύστων, ἀντὶ νὰ περιβάλλουν μὲ καλλιτέχνην πλαίσιον τὸ δράμα, τοῦ ἐσκίασαν πολλὰς ὠραίας γραμμὰς του καὶ ἀπεικονίσαις. Ἐκινδύνευσε μάλιστα μὲ τὴν σύμπραξιν τῆς ἀδεξιότητος μερικῶν ἠθοποιῶν νὰ παρασύρουν εἰς παραστράτημα τὸ κοινόν, ποῦ εὐτυχῶς ὁμως ἐκλεκτὸν ὅσο καὶ πυκνὸν ἀντελήφθη τέλος κ' ἐχειροκρότησε τὴν εὐγενῆ προσπάθειαν τοῦ συγγραφέως.